

At sanse er at leve
– eller er det?

VELKOMMEN TIL WORKSHOP 9

OM BRUGEN AF MODELLER OG SCREENINGER
VEDR. SANSEBEARBEJDNING I PRAKSIS

HVEM ER VI

- Lena Marek - specialpædagog
 - 5 år i Børnehuset Sønderskov
 - 21 års bred erfaring med både børn og voksne med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, indenfor både dagtilbud og døgninstitutioner.
- Stina Joensen – specialpædagog
 - 4 år i Børnehuset Sønderskov
 - 18 års erfaring med børn 0-10 år fra dagpleje til skolealder, på både special- og inklusionsområdet.

HVOR KOMMER VI FRA

- Specialinstitutionen Børnehuset Sønder Skov er et specialpædagogisk dagtilbud under servicelovens §32, hvor børn 0-6 år med betydelige og varige psykiske og/eller fysiske funktionsnedsættelser visiteres til.
- Vi er normeret til 12 børn, men har oftest 14 børn indskrevet – snart 16.
- Personalegruppen er sammensat af specialpædagoger, pædagogiske medhjælpere og fysioterapeut.
- Vi har et tæt samarbejde med kommunens PPR-afdeling, med hvem vi halvårligt evaluerer børnenes placering hos os.
- Vi tager udgangspunkt i barnets individuelle behov, formåen, motivation og kompetencer ud fra en neuropædagogisk, relationistisk og totalkommunikativ tilgang.
- En vigtig del af afdækningen af det enkelte barns formåen og behov, mener vi er blikket på barnets sansning, sansebearbejdning og arousalniveau.

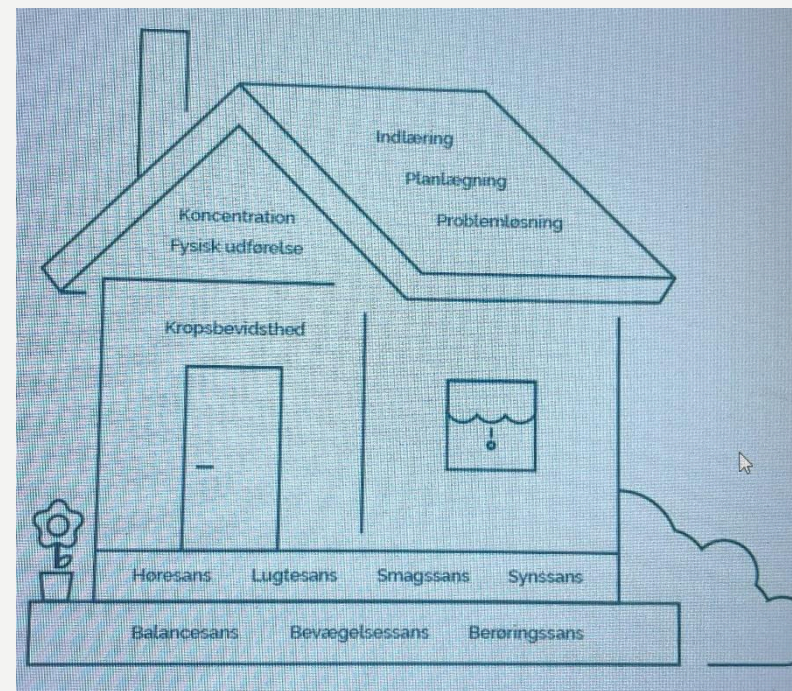
NÅR VI MODTAGER ET BARN

- Vi søger så meget info og overlevering som muligt om barnets fødsel, tidlige liv, eventuelle tidligere tilbud og nuværende status fra barnets forældre og professionelle netværk.
- Vores første møde med og indsats i forhold til barnet beror på disse informationer.
- Herefter starter vores eget detektivarbejde, som danner grundlag for den videre specialpædagogisk forfinede og meningsfulde praksis i barnets hverdag.
- Som en del af afdækningen af barnet bruger vi forskellige modeller og screeninger.... Blandt andet i forhold til sanser...

DET BASALE SANSESYSTEM

- Vores sanseorganer giver os info om os selv og verden omkring os.
- Når denne info organiseres hedder det sanseintegration.
- Velfungerende sanseintegration er afgørende for barnets muligheder for læring, udvikling og generel trivsel.
- Mange af vores børn er kendetegnet af forstyrrelser i både sansning og sanseintegration, hvilket fører til en slags trafikkaos i hjernen.
- Forstyrrelser i sanseintegration kan komme til udtryk på forskellig vis; sansesøgende adfærd, sanseafvisende adfærd, problemer med regulering af både selvet, følelser, arousal mm.

DE 7 SANSER

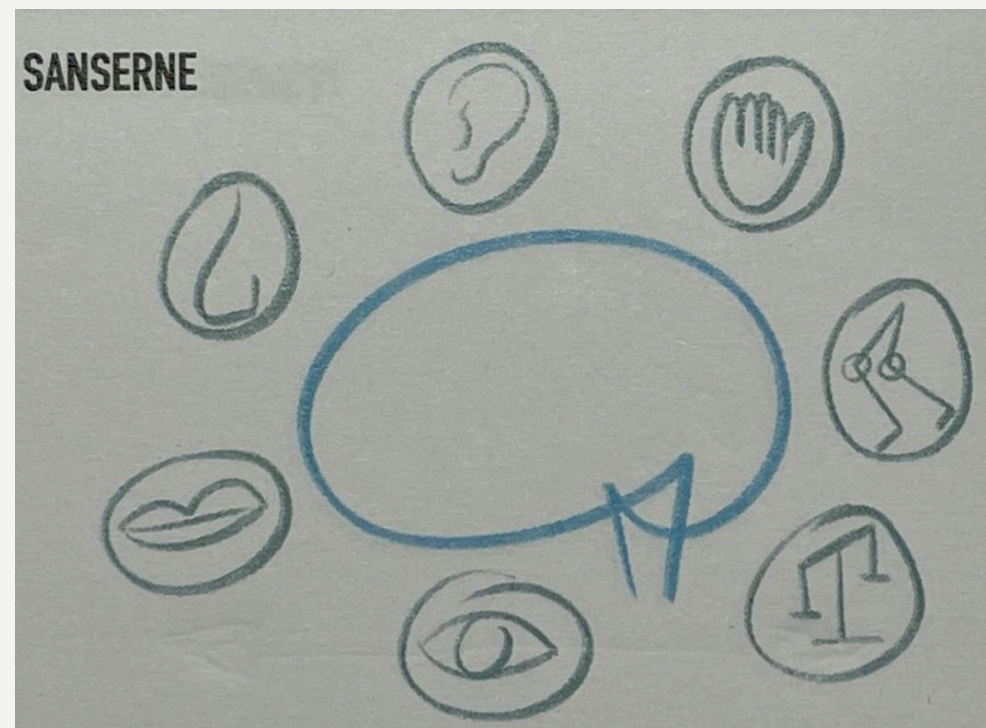
- Den vestibulære sans (Ligevægtssansen)
- Den proprioceptive sans (Muskel – led sans)
- Den taktile sans (Følesansen)
- Den visuelle sans (Synssansen)
- Den auditive sans (Høresansen)
- Den gustatoriske sans (Smagssansen)
- Den olfaktoriske sans (Lugtesansen)

...(nogle gange nævnes også en 8. sans
= sansning af indre krop og følelser)

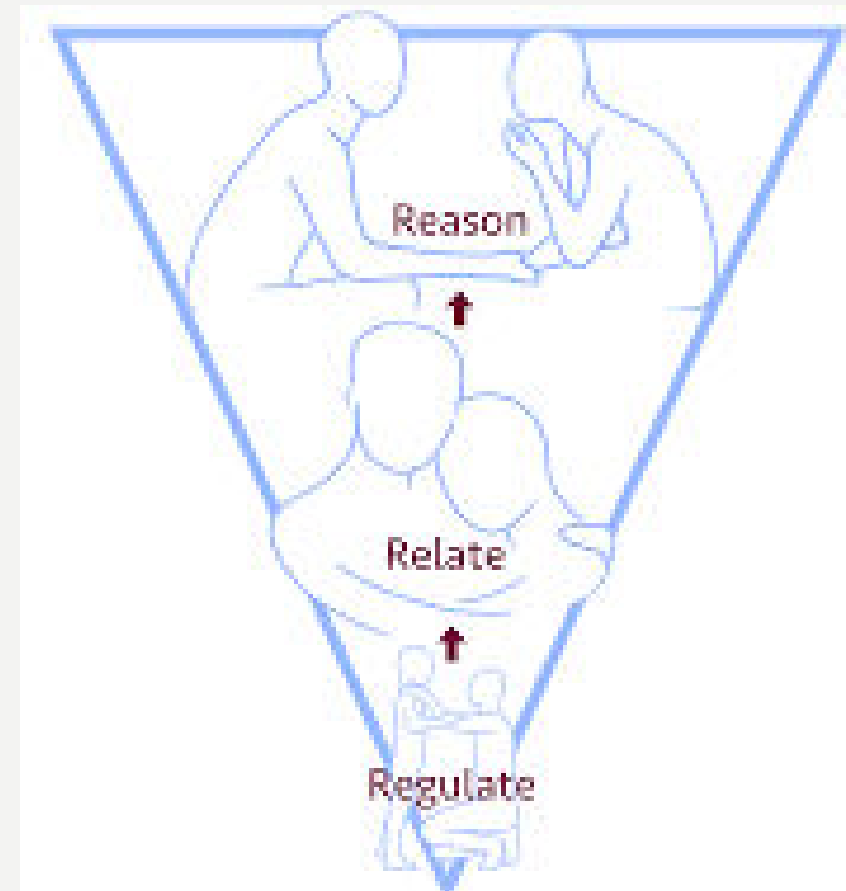
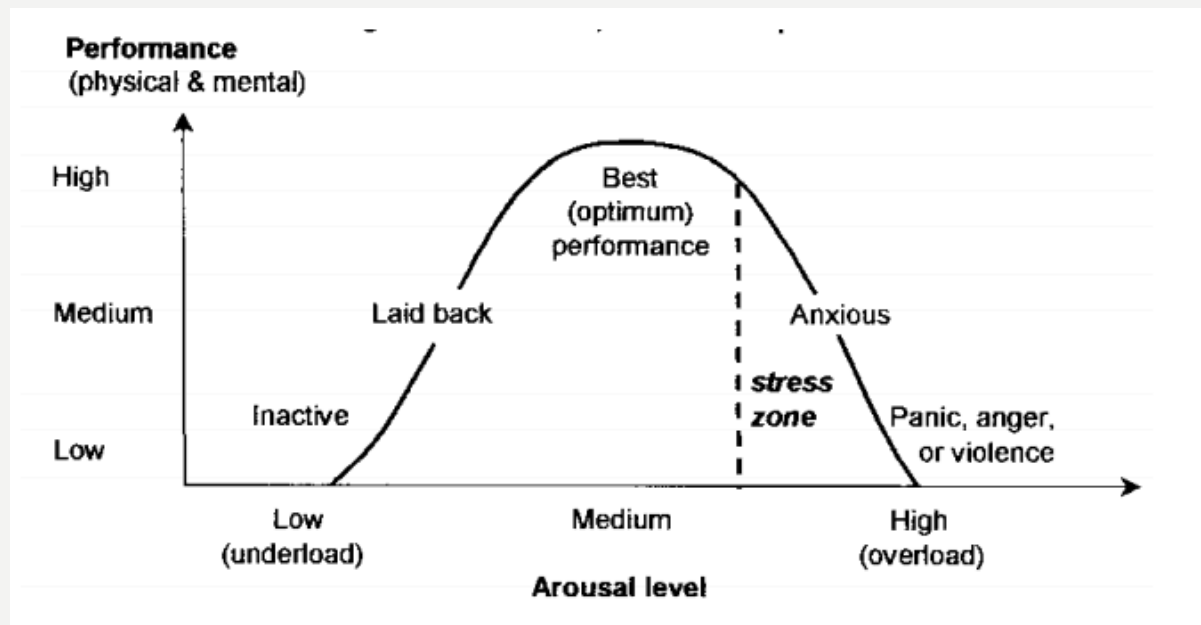
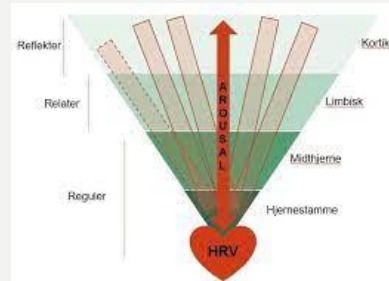
At have lav tærskel
= person "overvældes" let
= sans fylder (for) meget
> og tegnes derfor stort

At have høj tærskel
= person har svært ved at
mærke/få nok stimulation
= sans fylder (for) lidt
> og tegnes derfor småt

AROUSAL - VÅGENHED

- Regulér – relater – reflektér!

Kilder til teori: VISS Videnscenter Sølund Skanderborg og Oliver Laage Fysioterapi og Sanseintegration

MODELLER OG SCREENINGER

- KOGNITIV SAGSFORMULERING
 - AROUSAL OG SANSEBEARBEJDNING – til udarbejdelse af hypoteser
 - SANSEPROFIL
 - AKTIVITETSANALYSE
 - INDIVIDUELLE FORUDSÆTNINGSOBSERVATIONER
 - DE 10 H'er – procesbeskrivelse
-
- SENSORISK DIÆT
 - TRAFIKLYS – AROUSALREGULERING
-
- FORSLAG TIL AKTIVITETER – inspiration til stimulering af hver enkelt sans

CASE MILAS

alm dogplejt m u born
alm blomehave
ing special BH d. 1. 3. 2022 12,50

Navn og dato:

Udfyldt af: *Lena*

- Tale 13000909

Fakta

Positive påvirkninger

9 Ko
 Positiv
 mot

Skema 3 Kognitiv tægsfor modernisering Lene Metner og Peter Blom, 2008

motivation
for at deltagelse
i akt.

Smiler
Griner
Har humor hilser på alle
vil kontakt
søger kontakt
afslutter kontakt
Er nysgerrig.

- kommunikerer
- verbalt
- non verbalt
- tegn til tale
- god hukommelse
- tager imod trost
- aflæses nemt → Børge
- tager imod guidning
- har gåpåmod
- rejser sig og prøver igen.
- Han tykker ved hos den voksne
- spiller og imiterer.

9 Dafolo Good appetite

Vil gerne være venskabelig,
kærlig, charmerende.

Grundtanker

- Kogelsnit
- fra 4 mai til knyttet barna avd.
- MR scanning viser lille hjern. i utvokning
- Afvigelse på KEN3 - Balanc. afkasi
- Afvigelse PROKR2 - Høide, vægt
- Tjekkes arvelig på sygehus for vægt.
- Bør Hos mor is **For**
- 2 søstre og bror / 2 søskende har

Verden kan Være
Utryg - Men Sloubg
ballade - De voksne
kan hjælpe

Mestring – når noget bliver svært

prøver igen
 Tjekker ind hos den voksne
 gemmer sig.
 Anarib & Flugt.
 - prøver med at plette
 sig ud af det
 Charmé,
 Constant

Udfordringer

- bliver let afbort
- Svært ved at koncentrere sig
- Svinger
- Slar
- Bidr
- krads
- Fysiske
- Vælter ofte
- afstandsbetragtning
- kræfter i forhold til opgave
- putter alt i munden
- kaster med ting
- Reagerer unormalt på stimulering.
- Plukker
- Impulsstøret.
- Ukoordineret bevægelse
- mangler afværgende funktion
- at zoome ind og ud
- "Tage kontrol" Ser ikke
- Tan
- utydelig?
- Socialt fravalger han
- af de andre børn. 1997

Constant

MILAS

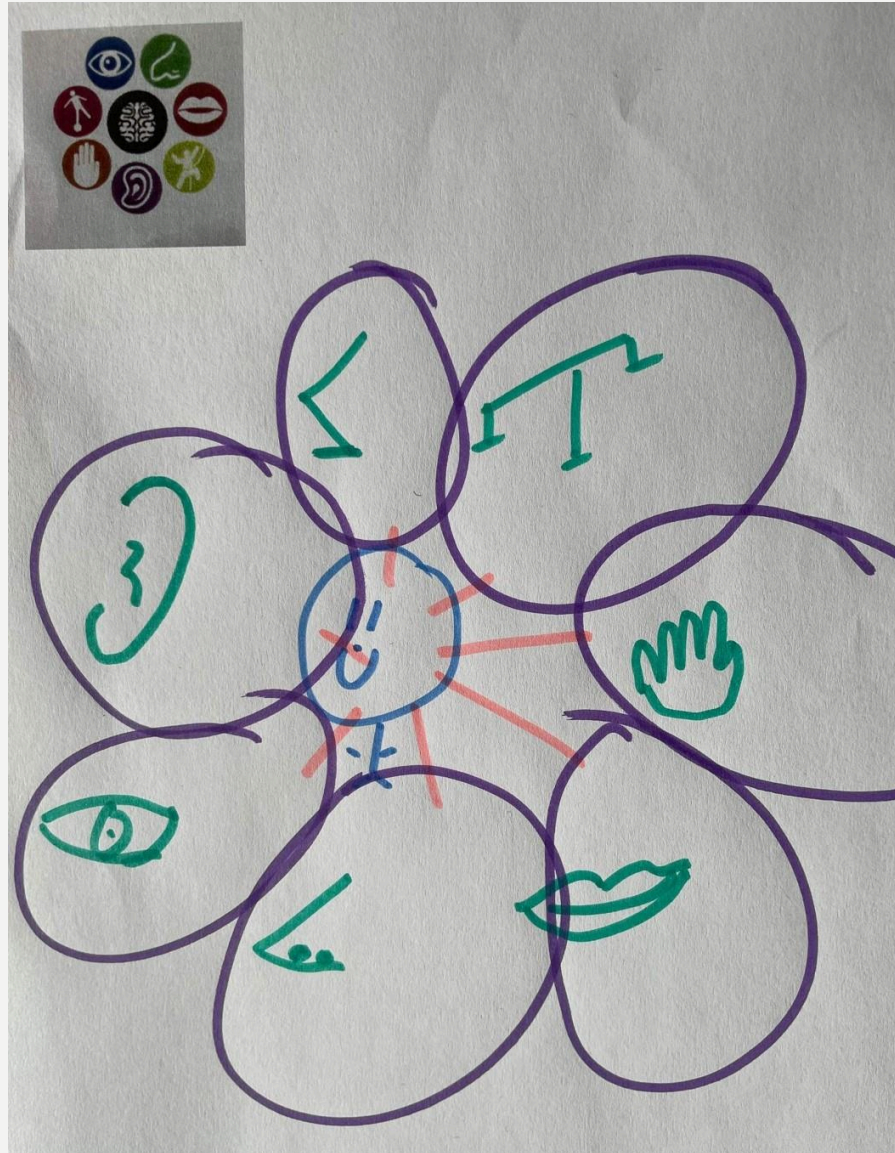

AFDÆKNING AF MILAS' SANSE

- Arousal og sansebearbejdnings-screening (lave hypoteser)
- Sanseprofil
- Aktivitetsanalyse

MILAS' SANSEPROFIL

AKTIVITETSANALYSE

Aktivitet	X = lidt		XX = mellem		XXX = meget		
	proprioceptivt	vestibulært	taktilt	auditivt	visuelt	gustatorisk	olfaktorisk
SPISE	X	X	XXX	XX	XXX	XXX	XXX
FÆLLES SANG	X	X	XX	XXX	XXX		XX
FYSIOTERAPI	XXX	XXX	XXX	XX	XX	X	-
GÅTUR	XXX	XXX	XX	XX	XXX	X	XX
LEGE PLADS	XXX	XXX	XXX	XXX	XXX	X	X
TØLLET BESØG	-	/	XXX	XX	XX	-	XX
SNOE? FL	X	/	XXX	XXX	XXX	-	-
MASSAGE/TRYK	XXX	X	XXX	X	X	+	X
FODBAD.		X	XX	XXX	X	X	X
CYKEL TUR	XXX	XX	XX	XX	XXX	X	X
ARB. SITUATION		X	X	XX	XXX		
ex. kommunikation							

Oliver Laage
Fysioterapi og Sanseintegration

UDDRAG AF MILAS' HANDLEPLAN

Vi vil derfor skabe en tydelig Struktur ved hjælp af piktogrammer. Skabe en ramme som er genkendelig. I form af gentagelser, støtte, guidning. Sætte fokus på vekselvirkningen mellem aktivitet og pauser.

Pausen gives i et stille rum. Med få sansestimuli fra andre personer.

Der tilbydes trykmassage med dybe tryk ved behov.

Handleplan: Der arbejdes 1-1

På Milas ugeskema er der planlagt, på hvilke dage og i hvilket tidsrum, der arbejdes med sanser.

Sanse stimulation: Der tilbydes forskellige former for stimulering af sanser.

Mundmotorik der er udarbejdet en mundstimuleringskasse med forskellige remedier.

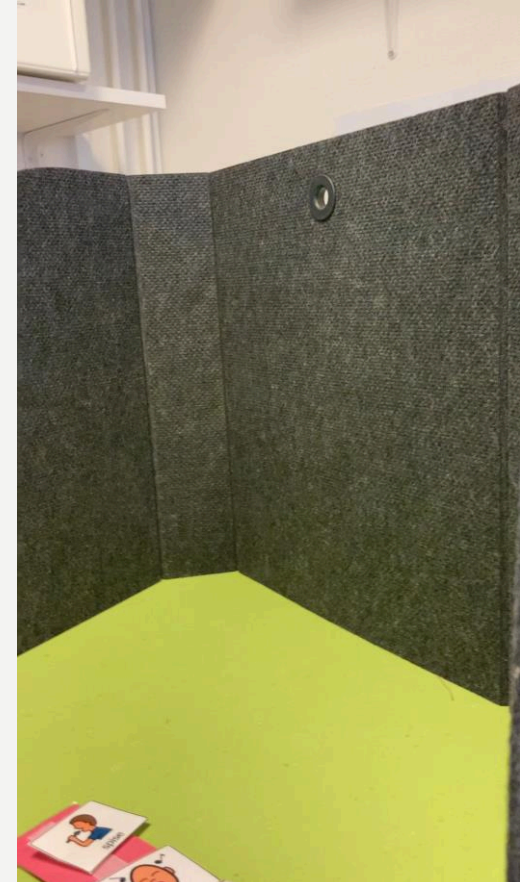
Leg med grov motorik: Udforskning af forskelligt terræn m.m.

Leg med fin motorik. Klip og klister, tegn, perler. M.m.

Der arbejdes med forskellige former for lytte aktiviteter. Paletto, på gå turer, stop leg, sanglege, læs bøger, spil musik. Gemmeleg med bamse. M.m.

Særligt fokus på, at der er ro omkring aktiviteterne, så Milas har ro, til at registrere sanserne, samt støtte og vejledning til at forstå de sanser han udsættes for. Fokus på tydelig kommunikation. For mange ord kan fjerne fokus, fra det som Milas skal sanse. Udgangspunktet er leg og det Milas er optaget af og motiveres af.

VI RAMMESÆTTER, STYRER OG PRIORITERER HVAD / HVILKEN SANS, DER ER I FOKUS FOR MILAS

CASE JONAS

JONAS

6 år (på daværende tidspunkt)

Udviklingsalder 9 mdr – 2 år

Født 5 uger for tidligt

Hård fødsel > dyk hjertelyd, lav tonus, halvsidig facialispause

Fulgt af fagpersoner siden fødsel med fokus på nedsat registrering, udfordret motorik, skævt bagehoved, mangelfuldt samspil og kommunikation

Udredt ved 5 års alder:

Atypisk autisme og IK 40

SANSNING OG AROUSAL HYPOTESE

Arousal og sansebearbejdning	
- til udarbejdelse af hypoteser	
Dato for udfyldelse:	
Borgers navn:	JONAS
Udfyldt af:	
	

~~Arbejdshypotese og indsatsplan~~

HYPOTESER

~~Arbejdshypotese og indsatsplan~~
sammenfattelser af besvarelse set ind i praksis:

Jonas er udpræget hyperarousal - hvad kan vi gøre for at dæmpe?

Jonas' vestibulærsans er udfordret og han søger ikke selv
stimuli så meget - hvordan kan vi højne stimuli på
hans præmisser?
|
lav tærskel

Jonas søger selv og er dermed ikke mættet proprioceptivt -
hvordan kan vi tilføre mere stimuli?
|
høj tærskel

AKTIVITETSANALYSE

Navn på borger: Jonas		Udfyldt af:			Dato:		
Sæt kryds: x = lidt - xx = mellem - xxx = meget							
Aktivitet	Taktilt	Vestibulært	Proprioceptivt	Visuelt	Auditivt	Olfaktorisk	Gustatorisk
Fri leg ^{inde} (Jonas egen premis)	xx	xx	xxx	xx	x	x	x
Formiddagsmød + frokost	xxx	x	xxx	xx	x	xxx	xxx
Samling	x	x	x	xxx	xxx	x	x
Toiletbesøg + håndvask	xxx	x	x	xx	x	xxx	x
Garderobe	xxx	x	x	xx	xx	x	x
Legeplads (Jonas egen premis)	xx	xx	xxx	xxx	xx	x	x
Specialcykel-tur	x	x	xxx	xxx	xx	x	x
Gå-tur i skov	xx	xxx	xxx	xxx	xx	x	x
Liggende i-pod pause	x	x	xxx søger selv at bide i alt, bevidst	xx(x)	xx(x)	x	x
Frukt måltid	xxx	x	xxx	xx	xxx	xxx	xxx
Sansenrum	xx	x	x	xxx	xx	x	x
Massage + Theraplay	xxx	x	xx	x	x	x	x

Fysioterapiens mål fastsættes af fys. Her meget fokus på årsag-virkning + konstruktionsleg.

HVAD MOTIVERER JONAS?

Navn på borger: Jonas		Udfyldt af:	Dato:
Motivation	Ressourcer	Begrænsninger	
Årsag-virkning legetøj Bevægelse og lys Glade lyde Sang og musik Mad og drikke Vejskilte, hjul, dæk Dreje, åbne/lukke, kaste Natur og dyrs bevægelser Knapper, dimser, skruer. Begyndende konstruktionsleg. Altid glad for mad og drikke OAS $\leq$ $\begin{matrix} \text{begribeligt} \\ \text{handterbart} \\ \text{forudsigeligt} \end{matrix}$	Udforskende, nysgerrig Sanse søgende adfærd Stærke styrker: grovmotorik + finmotorik Tydelige følelser/udbrud Forudsigelig - fast struktur Gerne rust massage af ben/fødder Når i trusel-overskud: gerne kontakt + smø samspil. Fysisk stærk	Overstimuleres meget let, og overstimulerer sig selv meget let $\Rightarrow$ stort behov for hjælp/styring. Middelsvær retarding + atypisk autisme + helvisidig facialisparese. Bryder sig ikke om skift - uanset hvad. Svingende overskud (også i for "Bilen (benene) kører langt hurtigere end han kan nå at at opfatte og styre".	

HANDLEPLAN = PROCESBESKRIVELSE

Aftale/aktivitet	Daglig 1-1 arbejdsstund på legepladsen med Jonas	
Formål	Tilføre vestibulær stimulation, derefter give ro/low arousal	
Hv-spørgsmål	Barn	Personale
	- et lille program; gyngte frem og tilbage, gyngte fra side til side, snurre 2 omgange af gangen i tummelumsen, gå på sandkassekant med voksen i hånd - 1-1 med en voksen, som guider og hjælper mig - dejlig positiv kontakt med sang til, det er lidt sjovt, belønning efter - ca 11.15, når alle andre er væk fra legeplads - 5-20 min på min præmis - så længe jeg synes det er sjovt (max 20 min) - den voksen som er med mig i dag ved spisning, toilet mm - cykeltur og så spise - ja, den voksne er der kun for mig	- den daglige 1-1 arbejdsstund på legepladsen med Jonas - opsøg Jonas, skab kontakt, tilbyd vand. Syng/nyn "ro din båd", tag Jonas i hånd og gå mod aktiviteter. Når Jonas har prøvet struktur nogle dage inddrages billeder, så han begynder at forstå dem, og på sigt bruges billeder til forberedelse til hvad han skal: vis den lille billedstrimmel af de 3 aktiviteter (gyngte, snurre, gå på kant) efterfulgt af et større billede af cyklen/gevinsten til sidst. - fordi hypotesen er at Jonas har brug for det - ca 11.15, når alle andre er væk fra legeplads - 5-20 min på hans præmis - så længe Jonas synes det er sjovt (max 20 min) - Jonas - tage Jonas på cykeltur og derefter spise frokost med ham - spørg Stina for mere info

De 10 H'er

Krav til personalet <i>Fx at jeg er tålmodig, at jeg er rolig, at jeg har en backup, at jeg er der til tiden m.m.</i>	Vær tålmodig og smilende, ned i tempo, rolig stemmeføring, kunne synge/nynne "ro din båd"
Forventninger til borger <i>Fx hvilke forudsætninger har borger ift. aftalen/aktiviteten. Skal han selvstændigt kunne dække bord eller gå hen til bordet</i>	At Jonas har mod på kontakten og tillid til at den voksne vil ham det bedste
Forberedelse <i>Fx finde materialerne frem, skal borgeren forberedes inden. m.m.</i>	Inden du går ud til Jonas: være klædt på til at være ude, have et glas vand med + lille billedstrimmel, og selvfølgelig sangstemme og smil :)
Opmærksomhedspunkter <i>Fx Borgerens dagsform, konteksten/rammen, relationen, min tilgang - tydelig, blid, syngende, kropsholdning, blikkontakt m.m.</i>	Det skal være en rolig 1-1 stund på Jonas' præmisser. Mærk Jonas' dagsform. På en dårlig dag kan det være nok kun at lave 1-2 af punkter, og er han meget træt kan klapvogn være et bedre valg end cykel.
Evalueringsdato	Ultimo juni 2022 – inden skolestart – bring info om dette tiltag og evalueringen med til skole.
Ansvarlig	Stina

KORT INFO TIL KOLLEGER

Den daglige 1-1 arbejdstund på legepladsen med Jonas kl ca 11.10-11.50
(dage med personale-underskud, hvor vi ikke kan være 1-1 med Jonas, er undtaget)

Indhold/Mål: Tilføre Jonas vestibulær/ligevægt stimulation, og derefter give ro/low arousal

(inden du opsøger Jonas; husk tøj og sko på til gåtur, vand i glas, billeder og din nøgle til låge)

- opsøg Jonas og skab kontakt
- tilbyd vand
- syng/nyn "ro din båd", tag Jonas i hånd og gå mod redegynge
- vis billede af redegynge
- giv gyngetur hvor Jonas ligger så han gynger frem og tilbage
- stop gyng og drej Jonas så han ligger så han gynger fra side til side
- stop gyng og vis billede af tummelums
- gå til tummelums og giv Jonas små ture – KUN 2 OMGANGE af gangen
- stop tummelums-leg og vis billede af sandkassekant
- gå på kanten af sandkassen sammen
- vis nu billede af den store blå specialcykel og gå mod cykel
- nyd en dejlig ro-givende tur sammen

VIGTIGT: Jonas skal ikke presses igennem det, og det skal ikke forceres. Aktiviteterne er på Jonas' præmisser. Vi inviterer og opfordrer, og vil Jonas kun kortvarigt eller slet ikke en aktivitet, så er det ok.

På sigt vises billedstrimmel af de 3 aktiviteter (gyng, snurre, gå på kant) efterfulgt af et større billede af cyklen/gevinsten til sidst, som forberedelse på denne stund. Men først når Jonas forstår billederne.

SÅ ER DER TID TIL SPØRGSMÅL OG SNAK

OG MULIGHED FOR AT FORSØGE SIG MED
NOGLE AF DE FORSKELLIGE MODELLER OG
SCREENINGER, VI HAR MED...

**AT SANSE ER AT
LEVE...
ELLER ER DET?**

TAK FOR JERES TID 😊